

**ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ
УНІВЕРСИТЕТІВ ПОЛЬЩІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**
І.В. КРИВОХИЖА, Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка
E-mail: irynakolchenko2@gmail.com

Анотація. У статті розглядаються особливості навчальних планів та навчальних програм університетів Польщі при підготовці фахівця музичного мистецтва. Проаналізовано навчальні плани та навчальні програми різних університетів Польщі, зокрема, Зеленогурського університету (Uniwersytet Zielonogórski), Університету Марії Кюрі-Скłodовської (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), Сілезького університету в Катовицях.

Ключові слова: університети, Польща, підготовка фахівців, музичне мистецтво.

Актуальність (Introduction). Організаційна структура підготовки фахівців музичного мистецтва Польщі ґрунтується на системі законодавчих актів і нормативних положень. Зокрема, згідно з законом «Про вище шкільництво» у ВНЗ навчання може бути організовано у вигляді: єдиних магістерських студій, вищих професійних студій (ліценціат) і додаткових магістерських студій, крім того післядипломних і докторантських (кандидатських) студій та спеціальних курсів. Навчання може проходити у різних формах: денній, вечірній, заочній та екстерном. Основною організаційною одиницею ВНЗ Польщі є відділ, якщо у статуті освітнього закладу немає інших положень.

Аналіз останніх джерел та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Вивченню закордонних систем освіти присвячено праці Н. Авшенюк, О. Волошиної, І. Задорожної, М. Лещенко, Л. Лук'янової, Л. Пуховської, М. Швед та ін. До освітньої практики Польщі звертаються дослідники: Я. Гречка, К. Дурай-Новакова, А. Каплун, І. Ковчина, К. Крашевські, А. Машке, С. Михаловський, Я. Морітц, Н. Ніколаї, В. Оконь та ін.

Мета (Purpose). Метою даної роботи є визначення особливостей навчальних планів та навчальних програм університетів Польщі при підготовці фахівця музичного мистецтва.

Методи (Methods). Теоретичні (аналіз філософської, педагогічної, психологічної літератури).

Результати (Results). Розглянемо особливості навчальних планів та навчальних програм різних університетів Польщі, зокрема, Зеленогурського університету (Uniwersytet Zielonogórski), Університету Марії Кюрі-Скłodовської (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), Сілезького університету в Катовицях (Uniwersytet Śląski w Katowicach) щодо теоретичної та методичної підготовки майбутніх педагогів-музикантів. Ці плани і програми в різних університетах мають свою специфіку. Так, в названих університетах є інститути музики, де готують майбутніх педагогів-музикантів. Навчання складається з лекцій, практичних, лабораторних занять, консультацій і семінарів, де студенти набувають знання, навички для своєї професійної роботи в галузі фахівців музичного мистецтва.

Проаналізуємо навчальний план Зеленогурського університету. Спеціальність: Музична освіта (бакалавр) 2015-2016 н.р.

У вступі навчального плану визначено мету досліджень щодо підготовки вчителя музики дошкільного навчального закладу і початкової школи та термін навчання; зміст і структуру програми; кількість залікових одиниць на рік і на весь період навчання для отримання кваліфікації; подано опис освітніх модулів, скільки годин і кредитів відведено на їх виконання, відмічено які предмети обов'язкові і необов'язкові для вивчення, а також визначені умови складання випускного іспиту і процес отримання диплому.

У навчальному плані Зеленогурського університету визначено предмет, вказано викладача із зазначенням його наукового ступеня (магістр, доктор, доктор хабілітований, професор); розбито години різних предметів за семестрами (зимовий, літній) й роками навчання (перший, другий і третій); у кожному семестрі визначена кількість годин на тиждень та ECTS.

Загальноосвітній модуль є обов'язковим для всіх студентів. Цей модуль включає в себе 165 годин і 10 кредитів ECTS. Модуль загальної освіти включає в себе гуманітарні науки, що дають студенту базові навички для подальшого навчання. Кожен студент повинен отримати кредити з усіх предметів, включених у цей модуль.

Основний модуль (фортепіано, гармонія звуку, історія музики, музичний аналіз, сольфеджіо, музична література, хор, біг-бэнд, семінар із джазу, принципи музики, органологія і акустика). Основний модуль включає в себе предмети, що охоплюють основний зміст відповідно до "стандартів освіти в галузі музичної освіти". Деякі з предметів є необов'язковими (фортепіано, другий інструмент, спів, хор, ударні інструменти, семінар). Цей модуль включає в себе 940 годин і 86 кредитів ECTS. Весь модуль є обов'язковим [1].

Модуль базових предметів (вступ до диригування, диригування, читання партитур, оркестрування, фортепіанний супровід, інструментальний клас, класичний спів, поп і джаз, спів, захист диплома). Модуль базових предметів являє собою предмети, що включає ядро змісту відповідно до "стандартів музичної освіти". Деякі з предметів є необов'язковими (фортепіано, другий інструмент, спів). Цей модуль включає в себе 450 годин і 48 кредитів ECTS. Весь модуль є обов'язковим.

Модуль підготовки вчителів (психологічна та педагогічна підготовка – 1-й освітній етап, психологічна та педагогічна підготовка – 2-й освітній етап). Модуль підготовки вчителів складається з 240 годин і 14 кредитів ECTS. Він створений за наказом Міністерства освіти і науки Польщі у відношенні до стандартів педагогічної освіти. Зміст модуля включає в себе дидактику і педагогічну практику в галузі музичної освіти. Весь модуль є обов'язковим.

Модуль психолого-педагогічних кваліфікацій включає в себе 180 годин і 10 кредитів ECTS. Він створений за наказом Міністерства освіти і науки Польщі у відношенні до стандартів педагогічної освіти і забезпечує психолого-педагогічні навички. Весь модуль є обов'язковим.

Модуль додаткових предметів включає обов'язкові предмети, не охоплені попередніми модулями: іноземна мова (рівень B2), вступ до постановки голосу, постановка дитячого голосу (всі ці предмети вивчаються за бажанням). Додатковий модуль включає в себе три предмети 165 годин – 12 кредитів ECTS (5 ECTS кредити на іноземній мові). Весь модуль є обов'язковим.

На основі аналізу навчального плану Зеленогурського університету спеціальності Музична освіта (бакалавр), термін навчання 3 роки, 2015-2016 навчальний рік зазначаємо, що окремі навчальні предмети студенти вивчають упродовж усього навчання в університеті (фортепіано, на вивчення якого передбачено 19 кредитів ECTS; хор – 12 кредитів ECTS; диригування – 13 кредитів ECTS). Ці предмети визначені як основні, на їх підготовку відведено від 12 до 19 кредитів ECTS.

Важливими є й предмети, які студенти вивчають упродовж чотирьох семестрів (історія музики – 8 кредитів ECTS, семінар із джазу – 21 кредит ECTS, класичний спів та поп і джаз спів – по 12 кредитів ECTS, сольфеджіо та музична література – по 4 кредити ECTS; із додаткових предметів два роки студенти вивчають іноземну мову (рівень B2) – 8 кредитів ECTS [2].

Упродовж одного року читаються дисципліни: гармонія звуку – 7 кредитів ECTS; біг-бэнд – 4 кредити ECTS – дисципліни основного модуля та предмети читання партитур, оркестрування, фортепіанний супровід – по 2 кредити ECTS – дисципліни модуля базових предметів.

Є і предмети, які студенти вивчають упродовж лише одного семестру. Це – музичний аналіз – 2 кредити ECTS, принципи музики – 4 кредити ECTS та органологія і акустика – 2 кредити ECTS – дисципліни основного модуля; інструментальний клас – 2 кредити ECTS – дисципліна модуля базових предметів. Для опанування дисциплінами модуля підготовки вчителів (психологічна та педагогічна підготовка – 2 освітній етап – 1 кредит ECTS). Що стосується додаткових предметів, то дисципліни «Вступ до постановки голосу» та «Постановка голосу (дитячого)» викладаються також упродовж 2 семестрів – по 3 кредити ECTS. Значна кількість годин відводиться й на дипломну роботу – 8 кредитів ECTS.

Отже, як свідчать дані, наведені в навчальному плані Зеленогурського університету зі спеціальності Музична освіта (бакалавр), музична освіта студентам надається ґрунтовна. На

вивчення предметів основного модуля (11 дисциплін) відведено 87 кредитів ECTS, на опанування дисциплінами модуля базових предметів – 55 кредитів ECTS. Всього на вивчення спеціальних дисциплін навчальним планом передбачено 142 кредити ECTS та 14 кредитів ECTS додаткових предметів. Всього 156 кредитів ECTS і 2 кредити ECTS на вивчення дисциплін модуля підготовки вчителів – дисциплін психолого-педагогічного циклу [3].

Процес отримання диплома полягає в наступному:

1. Студент і викладач мають вибрати предмет і проблему; випускна робота має бути написана під час навчання.

2. Художній диплом – має форму публічного концерту; під час концерту студент повинен виконати як мінімум два твори різних стилів з обраним ансамблем. Обраний ансамбль, а також програма повинна бути прийнята художнім керівником і має оцінюватися комісією.

3. Усний іспит оцінюється комісією. Дослідження охоплює теоретичні питання в галузі музичної освіти. Для того, щоб бути допущеним до іспиту студент повинен отримувати необхідні кредити з предметів, включених до навчальної програми, а також підготувати дипломну роботу.

За даними І. Ніколаї, після проголошення незалежності Польщі ВНЗ набули значних повноважень у формуванні змісту підготовки фахівців. Тому навчальні плани і робочі програми напряму «музичне виховання» кардинально відрізняються як ієрархією навчальних дисциплін, так і кількістю визначених годин. Відсутній навіть уніфікований поділ предметів на окремі групи, хоча вектор змін загальний для всіх ВНЗ: скорочуються дисципліни загального блоку, особливо соціально-політичної спрямованості; психолого-педагогічний блок набуває специфічних ознак – вводяться музична педагогіка і музична психологія; перелік фахових дисциплін значно розширюється. На початку XXI століття назва напряму навчання «музичне виховання» змінюється на «артистична освіта у сфері музичного мистецтва»; музика впроваджується переважно як друга спеціальність; музика в основному поєднується із початковим навчанням і дошкільним вихованням [4, с. 201-202].

У зв'язку з тим, що ВНЗ набули певних повноважень у формуванні змісту підготовки фахівців порівняємо навчальні плани деяких ВНЗ Польщі, які готують фахівців такої ж спеціальності згідно із навчальними планами Зеленогурського університету. Співставимо його з навчальним планом Університету Марії Кюрі-Склядовської спеціальності «Музична освіта» (бакалавр) 2015-2016, термін навчання 3 роки [5].

Перш за все привертає увагу оформлення навчального плану. Якщо в навчальному плані Зеленогурського університету години представлені на тиждень, визначено викладача (прізвище й науковий ступінь) і предмети розподілені за модулями, то в навчальному плані Університету Марії Кюрі-Склядовської предмети розміщені за роками навчання й семестрами, визначено: всього годин, кількість годин і вид діяльності за формами навчального процесу (лекції, лабораторні, практичні, семінарські заняття), визначена форма контролю і кількість кредитів ECTS кожного предмету.

Із загальноосвітніх дисциплін в Університеті Марії Кюрі-Склядовської майбутні вчителі музики вивчають філософію, інформаційні технології, іноземну мову.

Із дисциплін спеціальних, що охоплюють основний зміст відповідно до «стандартів освіти в галузі музичної освіти» в обох університетах вивчають предмети: фортепіано, гармонія звуку, історія музики, музична література, сольфеджіо, хор, диригування, інструментальний клас, емісія голосу, читання партитур, аналіз музичних творів, семінар з дипломної роботи, дипломний художній проект. У Зеленогурському університеті ще викладаються предмети: біг-бенд, принципи музики, органологія і акустика, оркестрування, класичний спів, поп і джаз спів; в Університеті Марії Кюрі-Склядовської – другий інструмент, основи музики, етномузикологія, значна увага приділяється опануванню дисциплін психолого-педагогічного спрямування (загальна психологія, педагогіка, музична психологія, музична педагогіка, методика навчання музики, методика навчання музики в дошкільному навчальному закладі). На опанування навчального плану в Університеті Марії Кюрі-Склядовської передбачено 154 кредити ECTS, у Зеленогурському університеті – 180 кредитів ECTS.

Проаналізуємо навчальний план Сілезького університету в Катовіце, спеціальності «Музична освіта»(бакалавр), термін навчання 3 роки 2015-2016 н.р. В ньому подано лише перелік предметів та форма контролю. Із 29 названих предметів шість із них не викладають-

ся в раніше проаналізованих університетах – це «Регіональний фольклор у навчанні дітей», «Психологія творчості», «Теоретичні основи музичної терапії», «Методологія вокалу», «методологія наукової роботи», «Методологія музики в середніх школах», «Методика викладання музики в дошкільному навчальному закладі і початковій школі» [6].

Аналіз навчальних планів різних університетів щодо спеціальності «Музична освіта»(бакалавр), термін навчання 3 роки 2015-2016 н.р. свідчить, що у зв'язку з тим, що ВНЗ набули певних повноважень у формуванні змісту підготовки спеціалістів, їхні навчальні плани відрізняються: в одному закладі в навчальному плані визначені предмети, кількість годин на тиждень, прізвище і науковий ступінь викладача, розподіл предметів за модулями (Зеленогурський університет), у другому – предмети розміщені за семестрами й роками навчання, визначена кількість годин і вид діяльності за формами навчального процесу, а також форма контролю та кількість кредитів, передбачених на кожен предмет (Університет Марії Кюрі-Складовської), у третьому – лише назви предметів та форми контролю (Сілезький університет в Катовіце). Відрізняються навчальні плани цих університетів і наявністю окремих інших предметів, хоча переважна більшість спеціальних предметів викладається в усіх ВНЗ, що забезпечує високий рівень підготовки фахівця – вчителя-музиканта.

Проаналізуємо навчальні програми Зеленогурського університету.

Блок предметів напряму музичне виховання займає близько двох третин структури навчального плану. Спеціальні предмети спрямовані на: ознайомлення з теоретичними основами музичної підготовки (закономірності музичного мистецтва, музичними формами, історією музики, інструментознавством, гармонією, контрапунктом); розвиток музичних здібностей (сольфеджіо); методичну підготовку в межах методики музичного виховання (вокальний та інструментальний ансамблі, хор, музично-рухові заняття; практика); формування музичних умінь у межах предметів (фортепіано, шкільні інструменти (флейта, гітара, електронні інструменти), постановка голосу, читання партитур, фортепіанний акомпанемент, диригування) [4, с. 186-187].

Отже, ми розподіляємо спеціальні предмети напряму підготовки «Музичне виховання» на чотири групи: теоретичні основи музичної підготовки, розвиток музичних здібностей, методична підготовка і формування музичних умінь.

Схарактеризуємо визначені чотири групи програм спеціальних предметів Зеленогурського університету. Спеціальність «Музична освіта» (бакалавр) .

Аналіз групи програм «Теоретичні основи музичної підготовки» свідчить, що майбутні фахівці згідно із визначеними цілями та змістом програм оволодівають основними фактами та інформацією в галузі історії музики в контексті загальної історії та історії культури, готуючись до незалежного використання знань про музику, враховуючи музичну культуру стародавньої Греції, Григоріанський хорал, світську музику, розвиток поліфонії, Голландську школу, Бароко в музиці; засвоюють угруповання значень нотних простих і складних прописів, побудову тріад, різні типи акордів, клавіші швидкого доступу в класичній музиці, поп і джаз; вивчають принципи мажорно-мінорної системи, принципи у хоровій текстурі і у фортепіанній фактурі; знайомляться з творами відомих композиторів від середньовіччя до сучасності.

Передбачені програмами і результати навчання. Зокрема, вивчивши дисципліни групи програм «Теоретичні основи музичної підготовки», студент має знати: загальну музичну літературу, елементи музичного твору, основні їх моделі; основну музичну термінологію; володіти базовими знаннями в галузі гармонії, знати музичну літературу. Разом з тим майбутній фахівець має вміти: читати нотний запис, використовувати музичний матеріал для побудови інтервалів, акордів, ритмічних малюнків, з яких матеріал складається; запропонувати художню інтерпретацію виконаної роботи. Студент на основі вивченого усвідомлює необхідність підвищення його професійної компетентності.

Ознайомлення з теоретичними основами музичної підготовки відбувається й при розв'язанні питань програм інструментознавство та контрапункт. Як зазначає Г. Ніколаї, у межах вступу до аранжування та композиції враховується: компонування та аранжування для фортепіано й інструментального ансамблю Орфа дитячих пісень, пісень для ліцеїстів (вокальна партія, фортепіано, віолончель, скрипка, флейта, гітара); інструментовка для струнно-смичкового оркестру класичної сонатини; квартет дерев'яних духових інструментів; фортепіанна фактура; варіаційний цикл для довільно обраного інструмента.

У програмі контрапункту міститься: поліфонічна триголосна техніка з урахуванням точної та вільної імітації, створення поліфонічних конструкцій для вокальних та інструментальних ансамблів; поліфонічна організація звукового матеріалу; аналіз поліфонічних засобів у вокальних та інструментальних творах; лінійне мислення й організація музичної тканини; опанування всіх різновидів 2-голосної та 3-голосної поліфонії, використання строгої та вільної імітації в різних її проявах, канони та інвенції [4, с. 188].

Отже, для ознайомлення з теоретичними основами музичної підготовки викладаються предмети: інструментознавство, контрапункт, музичний аналіз, гармонія звуку, принципи музики, історія музики; розробляються програми названих дисциплін, в яких відображені цілі та зміст кожного курсу, а також вказано яких результатів студент має досягти, якими знаннями і вміннями має оволодіти.

Якщо предмети першої групи слугують для ознайомлення студентів із теоретичними основами їх музичної підготовки, то наступні три групи спеціальних предметів охоплюють музично-практичне навчання майбутніх фахівців музично-педагогічної та артистичної діяльності. Схарактеризуємо їх більш детально – визначимо їх цілі, зміст та вимоги до результатів навчання.

До другої групи належать предмети: культивування слуху, сольфеджіо, які сприяють розвитку музичних здібностей. Їх цілі: визначені такі – розвиток вроджених і набутих слухових диспозицій для того, щоб досягти швидкості в використанні музичного матеріалу, і співом, і роблячи жести (стуку, плескання в долоні і т.д.), щоб на слух розпізнавати і записувати музичні структури; розвивати чутливість до естетичних якостей музичної роботи і її елементів.

До змісту цих предметів входять питання: великі і малі масштаби основних акордів; читання нотаток в співі і виконанні ритмічних малюнків, роблячи жести; музика: проста, ритмічна, мелодійна і мело-ритмічна; дитячі пісні; прості і складні інтервали; тріади в кореневій позиції і в інверсії; хроматичні структури читання нот.

В результаті опанування цими предметами студент має знати елементи музичного твору та має можливість читати історичні системи музичних нот; може об'єднати вираз його голосу і елементи руху (ведення, жести); має можливість на слух розпізнавати, запам'ятовувати і використовувати музику [7].

Отже, вивчаючи предмети третьої групи, студенти згідно зі змістом програм, оволодівають технікою роботи з голосом відповідно до класичної естетики; отримують базові знання про музичні інструменти та їх практичне використання при створенні різних ансамблів та при роботі з ними, особливо в якості вчителя музики.

Опанувавши змістом відповідно до цілей групи спеціальних програм методичної підготовки, у студента мають виявитися певні результати навчання. Зокрема, майбутній фахівець повинен знати: основну музичну термінологію, елементи музичного твору, знати репертуар, пов'язаний з його фахом; основні події в історії музики, історичну літературу, знати стилістичні особливості і культурний контекст народної музики, сучасну музику; знати основні педагогічні поняття і їх практичне застосування, яке дозволяє йому викладати в галузі своєї спеціалізації, мати необхідні знання про розвиток людини упродовж життєвого циклу щодо біологічного, психологічного та соціального розвитку, знати освітню теорію.

Разом з тим майбутній фахівець має вміти: на слух розпізнавати, запам'ятовувати й використовувати музичний матеріал; використовувати свої власні художні композиції, інтуїції, емоції і уяву в галузі художнього вираження; виконувати хорову музику та вокальну; читати нотний стан та історичні системи музичних нот; використовувати знання основних педагогічних понять, які дозволяють йому викладати в галузі своєї спеціальності, використовувати теоретичні знання в галузі музичної педагогіки та психології музики для аналізу та інтерпретації конкретних типів ситуацій та подій, піклуватися про учнів.

Надзвичайно велику роль у підготовці вчителя музики відіграють предмети четвертої групи, які сприяють формуванню музичних умінь предметів названої групи. Вивчаючи предмети четвертої групи (формування музичних умінь), студенти набувають: навичок гри на фортепіано згідно здібностям, професійної діяльності в якості організатора культурного життя і популяризатора музики в освітніх і культурних установах; читання акордів, опановуючи інструментом, правилами гри на ньому, слуховим самоконтролем, читанням нот, методами роботи на нотному аркуші; опановують вміннями диригування, вивчаючи техніку диригування; ово-

лодівають уміннями правильного читання інструментального твору, вивчаючи питання: підготовка хору, спів на 2 і 3 голоси, шкільний, змішаний хор; набувають навичок для роботи, пов'язаної з використанням голосу, вивчаючи відповідні питання при проходженні дисциплін «Вступ до постановки голосу», «Постановка голосу (дитячого)».

Висновки і перспективи (Discussion). Порівняльний аналіз змісту програм за якими здійснюється підготовка фахівців музичного мистецтва засвідчує оригінальність навчальних планів окремих ВНЗ Польщі – всі вони відрізняються один від одного, причому широка шкала пропозицій різноманітних предметів дозволяє випускникам знайти роботу на ринку праці, адже студенти набувають фактичні знання і методичні компетенції, необхідні для різних соціальних і освітніх середовищ, готуючись до професій: вчителя музики, музиканта, організатора культурного життя, диригента вокальних і вокально-інструментальних ансамблів, викладача музики та ін. Випускники аналізованих університетів готові давати заняття в сфері музичної освіти в дитячому садку і початковій школі, а також мають базові теоретичні знання та навички кваліфікованого музиканта і педагога в сфері музичної освіти.

Список використаних джерел

1. Uniwersytet Zielonogórski [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.uz.zgora.pl/index.php?wydzialy>
2. Wydział artystyczny [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.wa.uz.zgora.pl/dziekanat.html>
3. Plan zajęć. Program studiów i punkty ECTS. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.imu.uz.zgora.pl/edukacja-artystyczna-w-zakresie-sztuki-muzycznej/>
4. Ніколаї Г. Ю. Розвиток музично-педагогічної освіти в Польщі (XX століття): дис. на здобуття наук. ступеня доктора педагогічних наук 13.00.01 – “Загальна педагогіка та історія педагогіки”. – Київ, 2008. – 471 с.
5. Wydział Artystyczny. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.umcs.pl/pl/wydzial-artystyczny-umcs-w-lublinie,40.htm>
6. Wydział Artystyczny. Uniwersytet Śląski [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.us.edu.pl/node/9691>
7. Jabłońska B. Socjologia muzyki. – Warszawa: Wydawnictwo Scholar, 2014. – 256 s.

References

1. Uniwersytet Zielonogórski [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.uz.zgora.pl/index.php?wydzialy>
2. Wydział artystyczny [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.wa.uz.zgora.pl/dziekanat.html>
3. Plan zajęć. Program studiów i punkty ECTS. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.imu.uz.zgora.pl/edukacja-artystyczna-w-zakresie-sztuki-muzycznej/>
4. Nikolai G. Yu. (2008) Rozvytok muzychno-pedahohichnoyi osvity v Pol'shchi (XX stolittya) [Development of musical-pedagogical education in Poland (XX century)] dys. na zdobuttya nauk. stupenya doktora pedahohichnykh nauk 13.00.01 – “Zahal'na pedahohika ta istoriya pedahohiky”. Kyiv, 471.
5. Wydział Artystyczny. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.umcs.pl/pl/wydzial-artystyczny-umcs-w-lublinie,40.htm>
6. Wydział Artystyczny. Uniwersytet Śląski [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.us.edu.pl/node/9691>
7. Jabłońska B. (2014) Socjologia muzyki. – Warszawa: Wydawnictwo Scholar, . 256.

ОСОБЕННОСТИ УЧЕБНЫХ ПЛАНОВ И УЧЕБНЫХ ПРОГРАМ ПОЛЬШИ ПРИ ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТА МУЗЫКАЛЬНОГО ИСКУССТВА

И.В. Кривохижа

Аннотация. В статье рассматриваются особенности учебных планов и учебных программ университетов Польши при подготовке специалиста музыкального искусства. Проанализированы учебные планы и учебные программы разных университетов Польши, в частности, Зеленогурского университета (Uniwersytet Zielonogórski), Университета

Марии Кюри-Склодовской (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), Силезского университета в Катовицах.

Ключевые слова: университеты, Польша, подготовка специалистов, музыкальное искусство.

FEATURES OF EDUCATIONAL PLANS AND EDUCATIONAL PROGRAMS OF UNIVERSITIES AT PREPARATION OF PROFESSIONAL MUSIC ARTIST

I.V. Kryvohyza

Abstract. The article deals with the peculiarities of curriculum and educational programs of universities of Poland in the preparation of a specialist in musical art. The curriculum and curricula of different universities of Poland, in particular, the Uniwersytet Zielonogórski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Silesian University in Katowice, are analyzed.

Keywords: Universities, Poland, training of specialists, musical art.

УДК 37.378

ОСОБИСТИСНО ОРІЄНТОВАНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В КОЛЕКТИВІ

О.В. КУЧАЙ, доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: kuchay@ukr.net

Анотація. У статті розкрито особистісно орієнтоване виховання студентів в колективі. Визначено етапи становлення колективу, показано функції колективу, як соціально діючої системи, виокремлено соціально-педагогічні чинники, які впливають на успішність розвитку і становлення студентського колективу. Активізація навчання сприяє успішності студентів, формуванню позитивних інтересів, пізнавальної активності та самостійності, то вона надає їм можливості позитивно ствердитися в навчанні і за допомогою цього посісти гідне місце в колективі.

Ключові слова: особистісно орієнтоване виховання, студент, колектив, освіта.

Актуальність (Introduction). У сучасному суспільстві починає формуватися потреба у новому типі особистості, якими якої є практичність, ініціативність, здатність орієнтуватися в ринкових умовах, динамічність, постійне прагнення до розвитку, інтелектуальна розвиненість. Студентство є найбільш інтелектуальна, творчо розвинута і прогресивна частина молоді, найважливіший фактор політичного, духовного й економічного перетворення нашого суспільства [1].

Проблема особистісно-орієнтованого виховання за нових соціально-культурних умов, нинішніх обставин національного відродження та подальшого розвитку духовної культури українського народу, маніфестовані Актом про незалежність України, переходом до ступеневої вищої освіти, зумовили гостру потребу в активізації науково-дослідної роботи саме в цьому напрямі [2].

Аналіз останніх джерел та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Дослідженням даної проблеми займалася велика кількість учених. Різні аспекти виховної і практичної діяльності аналізуються в широкому спектрі монографій, книг, статей (Є.Балабанович, В.Гмурман, Л.Гордін, О.Дзевєрін, Г.Жураковський, В.Кумарін, В.Коротов, В.Колбановський, М.Кондаков, Н.Лялін, Є.Мединський, Е.Моносзон, Н.Морозова, Ф.Науменко, М.Ніжинський, М.Павлова, П.Паперна, С.Рівес, В.Смаль, А.Тер-Гевондян, Г.Філонов, А.Фролов, М.Ярмаченко та ін.).

Мета (Purpose). Метою даної статті є визначення теоретичних засад розвитку особистісно орієнтованого виховання студентів в колективі.

Методи (Methods). Теоретичний: аналіз філософської, педагогічної, психологічної літератури для обґрунтування вихідних положень дослідження; інтерпретаційно-аналітичний метод, на основі якого вивчалися українські наукові джерела.